

3. Халимова Г. Р. Роль регламентів ІКАО в забезпеченні принципу безпеки міжнародної цивільної авіації / Г. Р. Халимова // Вісник ТІСІ. – 2007. – №3. – С. 95 – 100.

4. Чиказька конвенція про міжнародну цивільну авіацію 1944 р. // Діюче міжнародне право / Ю. М. Колосов, Е. С. Кривчикова. – М.: Видавництво Асоціація міжнародного права – С. 236.

УДК 347.82. (043.2)

Уткіна В. В., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Терещенко Н. М., старший викладач

ПРАВОВІ ОСНОВИ СТРАХУВАННЯ У КОСМІЧНІЙ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

Космічне страхування як вид є одним із наймолодших у світі і з кожним роком відіграє все більшу роль у забезпеченні економічного захисту космічної діяльності держав при реалізації космічних проектів, що здійснюються за участю як українських, так і закордонних інвесторів. Щорічно страхується більше як 15 космічних проектів.

В освоєнні космічного простору роль страхування важко переоцінити, особливо в галузі страхування телекомунікаційних супутників. Спеціалісти в цій галузі стверджують, що ряд космічних проектів не було б здійснено, якщо б світовий страховий ринок не прийняв на себе ризик невдачі. Це стосується, насамперед програми «Аріан», американського космічного корабля «Space Shuttle» (застрахованого на 250 млн дол.), а також європейської лабораторії «Spacelab» (вартість страхової виплати – 1 млрд дол.).

Ризики, що виникають при реалізації космічних проектів, можна розділити на 4 види: технічні; відповідальності перед третіми особами; контрактні та фінансові; політичні та форс-мажор.

Відповідно існують чотири види страхування:

1) страхування ризиків, пов'язаних із устанавленням і складанням (включає монтаж і наступні випробування ракет-носіїв, супутників і їх частин);

2) передпускове страхування (включає всі ризики під час транспортування з приміщень виробника на стартовий майданчик, а також під час устанавлення, складання і підготовки до запуску);

3) страхування пуску (включає всі ризики з моменту запуску до виходу супутника на задану орбіту);

4) страхування на орбіті (включає покриття від усіх ризиків при загальній і частковій загибелі об'єкта на стадії експлуатації).

Тому страхування може бути проведено принципово двома різними способами: 1) або кожен учасник проекту страхує свої ризики самостійно; 2) або учасники консолідуються й страхують свої ризики сумісно. Звичайно, найбільш оптимальним із технічного й економічного погляду є принцип консолідації, тому що для кожного космічного проекту спеціально розробляється консолідована програма управління ризиками. Така програма є одним з необхідних елементів страхового обслуговування космічних ризиків і передує укладанню договору страхування. Програма узгоджується з усіма учасниками космічного проекту.

Страховик установлює поетапний порядок проведення страхування космічного проекту та надійно розміщує ризики на страховому ринку за участю міжнародних страхових брокерів.

Спеціальними правовими нормами щодо страхування космічної діяльності є стаття 24 Закону України «Про космічну діяльність» [1], якою проголошується обов'язкове страхування космічних ризиків, а також стаття 7 Закону України «Про страхування» [2], в якій визначені конкретні види обов'язкового страхування в сфері космічної діяльності, що повинні здійснюватися в Україні.

Результат вивчення юридичної та спеціальної літератури свідчить про теоретичну малодослідженість передусім понятійного апарату щодо визначення страхування при здійсненні космічної діяльності.

Деякі автори відзначають, що страхування космічної діяльності – це сукупність видів майнового страхування, пов'язаних з експлуатацією космічної техніки [3]. Певне поширення має підхід до визначення страхування ракетно-космічних ризиків як виду страхування [4].

Відшкодування шкоди, заподіяної суб'єктами космічної діяльності третім особам (громадянам чи юридичним особам) забезпечується шляхом застосування такої галузі страхування як страхування цивільної відповідальності.

Особливість страхування відповідальності полягає у тому, що відшкодування шкоди, заподіяної третім особам, здійснює потерпілому згідно із нормами законодавства безпосередньо страховик, а не її заподіювач. Страхування відповідальності за своєю сутністю забезпечує захист майнових інтересів страхувальників або застрахованих осіб у випадку заподіяння шкоди особистим немайновим благам громадян чи їх майну, а також юридичним особам, які є третіми особами по відношенню до страхувальника (застрахованої особи).

На практиці, страхування при здійсненні космічної діяльності охоплює, зокрема: а) страхування екіпажу космічного апарату (космонавтів), персоналу об'єктів космічної діяльності (особисте страхування); б) страхування об'єктів космічної діяльності – космічного апарату, ракет-носіїв, засобів наземної космічної інфраструктури (майнове страхування); в) страхування цивільної відповідальності суб'єктів космічної діяльності за шкоду, заподіяну третім особам при реалізації космічного проекту.

Література

1. Про космічну діяльність: Закон України від 15 листопада 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 1. – Ст. 2.
2. Про страхування: Закон України в редакції від 4 жовтня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 7. – Ст. 50.
3. Александрова Т. Г., Мещерякова О. В. Коммерческое страхование (справочник). – М.: Институт новой экономики, 1996. – 254 с.
4. Коммерческие возможности и перспективы космической деятельности. Новизна. Риски. Гарантии / Материалы международной конференции. – М., 1997, 31 сентября-1 октября. – С. 198.

УДК 349.414.028:332.334.2(043.2)

Чумак Ю. А., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Корнєєв Ю. В., к.ю.н., доцент

ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ ЗАКРІПЛЕННЯ ПРАВА ДЕРЖАВНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ В УКРАЇНІ

Державна власність на землю несе в собі відмінний від інших форм власності правовий зміст. Така відмінність зумовлена визначенням державної земельної власності як результату реформування існуючої системи монопольної державної власності на землю, особливою земельною правосуб'єктністю держави, публічним характером і соціальним змістом права державної власності на землю, а також визначенням у законодавстві земель, які не підлягають передачі у комунальну та приватну власність.

В сучасній правовій літературі відсутні ґрунтовні наукові дослідження об'єктів права державної власності на землю. Земельний кодекс України обмежується визначенням об'єктів, що не можуть передаватися у комунальну і приватну власність. Поверхневі норми Закону України «Про